

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 1

Tilleggsspørsmålnr.

Emne: *Arde og Plog*Oppskr. av: *Carl Løvlino* f. 9/8 1869(adresse): *Vustadfoss brevhus
Meråker*Fylke: *N. Trøndelag*Herad: *Meråker*Bygdelag: *øvre Stjørdal*Gard: *Løvlino*

G.nr. 35 Br.nr. 2

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

- 1 Både arde og plog er brukt i bygda
uttale: *Arde - tykt L. Plog tykt L.*
- 2 Når bruktis ikke arde, men indførte
- 3 redskaper. Arden bruktis kun til å
slå op rader for poteter og til hypping.
- 4 Ingen av tegningene likner den arde,
som blev brukt i Meråker, men lik:
net mest nr. 6 uten restil. Veltfjölene
var enten av tre eller jern. Av tre
var de rette, av jern var de krum
som en plogfjöl - ikke stillbare -
- 5 Fjeker av typen 3-4 bruktis ikke, men
skakler, som med en krok blev fæstet
til ardens og plogets ås under arbeidet.
- 6 Ås, skjær, veltfjöler, styrskaft. Skakkel,
skakler (tykt L)
- 7 Kun en arde på hver gård, skjærbredden
kunde være forskjellig på de forskjellige
arder.
- 8 Veltfjöler.
- 9 Ordet arde er ikke brukt om nogen
harotype.
- 10 Dybdegangen reguleres ved, at løfte
styrskaftene mere og mindre.

- 11 se ovenfor.
- 12 ardene blev ikke indført, men gjort på gårdene
- 13 De ældre ploger blev gjort av smede i bygda. — vet ingen pris —
Utgjennem 1880 årene blev det indkjøpt moderne fabriksmidde ploger, som tildels blev kaldt engelsk ploger.
- 14 De gamle ploger, som blev brukt i Meraker, liknet mest nr. 14 med den forskjel, at det var en indretning på åsen foran restilen, som man kunde regulere dybden av plogfjeren med, denne blev kaldt „mållföt“ og var i almindelighet gjort av tre. Vettefjola var av jern og vidd, Sålen var av tre med et par jernband langs efter. Lamsiden (den motsatte ~~side~~ plagside av vettefjola) var av tre med lidt jernbeslag — intet særegt navn blev brukt om ploget.
- 15 Går ut
- 16 Ploget blev veltet til forskjellige sider eftersom det passet i vendingen.
- 17 Det var påtatt en treklass på åsen for at løfte ploget fra jora under tilbakekjøringen, denne hadde intet særegt navn.
- 18 I almindelighet var det kun en plog på gården.

- 19 Dybden av plogfuren varieret fra 4 til 7 tommer og blev reguleret med „målløt'n“ — se ovenfor —
- 20 Det var altid både restil og „målløt“ på disse pløge.
- 21 Har ikke hørt, at det er brukt pløge med bare restil her i Møråker.
- 22 Ingen særskilt indretning for transport av pløge.
- 23 Falkenstønspløgen var ukjendt i Møråker. Før 1880 årene blev det kun brukt ptøge pløge, som var gjort i bygden.
Her blev ordet pløge brukt om den som veltet til en side.

2279

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING